

Cakulu, jau iepriekš jāpasaka, ka šim jubilāram vēltītajos vārdos var palikt pat nepieminēts daudz kas cildināms un tikai viņam raksturīgs.

Bīskaps dzimis 1926. g. dziļi ticīgā Rudzātu draudzes zemnieku ģimenē, kas Dievu godina ne tikai baznīcā, bet arī mājās, pie krusta u. tml., stingri ievērojot visas labās un tautas' apziņā par savām kļuvušās reliģiskās tradīcijas. Tāpēc arī, kad nākamais bīskaps bērībā daudz slimo un ārstu palīdzībai nav panākumu, vecāki izlemj zēnu 15. augusta svētkos ņemt līdzī uz Aglonu. Veselība tiešām uzlabojas un turpmāk zēns šajos svētkos tiek vests uz Aglonu katru gadu. Viņš pats, saukvārt, mācoties Rudzātu pamatskolā, ļoti atsaucīgi uzņem visus prāvesta Antona Čamana norādījumus ticības mācības stundās attiecībā uz atturību no alkoholisku dzērienu lietošanas un citiem dzīves pilnveidošanas jautājumiem, tāpēc turpmāk atsakās pat no mājas alus nogaršošanas. Jau kopš otrās klases viņš cītīgi piekalpo baznīcā par ministrantu un dzīvo ar negrozāmu domu pašam kļūt par priesteri. Arī viņa tālākā izglītošanās turpinās katoliskajā Aglonas ģimnāzijā, bet kara beigu posmā, 1944. g. rudenī, seko iesaukšana padomju armijā un cīņa frontē. Kaujā pie Berlīnes no smaga ievainojuma viņš gandrīz zaudē dzīvību, tāpēc turpat uz vietas steidzīgi kādā šķūnī tiek operēts, tad trīs mēnešus ārstējas vairākās slimnīcās, kamēr var atgriezties mājās un vēl pēc sešiem mēnešiem skaitīties atbrīvots no armijas kā 3. grupas invalids.

Kad rudenī viņš izglītības turpināšanai iestājas Preiļu vidusskolā, kur jau jūtams sākums negatīvai attieksmei pret reliģiju, viņa ceļš katru rītu vispirms iet uz baznīcu. Viņam rodas vēlēšanās, kļūstot par priestri, balstīt tos ticīgos, kuriem ateistiskā vara gribēs viņu ticību nolaupt. Tādā noskaņojumā 1946. g. rudenī iestājas nesen atjaunotajā Rīgas Garīgajā seminārā un toreizējo apstākļu dēļ jau 1949. g. 18. septembrī tiek

iesvētīts par priesteri, kaut vēl nav izņemta visa mācību programma. To viņš apgūst paralēli garīdznieka pienākumiem.

Viņš strādā par vikāru Rīgas Sv. Marijas Magdalēnas baznīcā, bet jau 1950. g. decembrī kļūst šīs draudzes prāvests. Šajā amatā viņš paliek pat zināmu laiku pēc iecelšanas bīskapa godā. Arī šobrīd viņš šajā baznīcā cītīgi sēž biktskrēslā, saliek Sv. Mises upuri, uzrunā dievlūdžējus.

Ar viņa gādību daudz izdarīts šī dievnama un draudzes labā pat visnelabvēlīgākajos apstākļos, - lielle remonti, mākslinieciskie sienu gleznojumi, sānu altāru izbūve, vienmēr jaunie un skaistie procesijas karogi un citi liturģiskie piederumi, kā arī kuplais un labi apmācītais procesijas dalībnieku pulks, priekšzīmīgi sagatavotie altāra piekalpotāji, spēcīgais koris.

Turklāt prāvests jau kopš 1953. g. bijis kūrījas mājas pārzinātājs, līdz 1979. g. semināra biktstēvs un no 1961. g. ilggadējs kūrījas notārs, reizē izpildot visus tehniskā darbinieka pienākumus un veicot lielu darbu Latvijas Baznīcas vēstures apzināšanā, kā rezultātā radušies pētījumi «Rīgas metropolijas baznīcas», «Rīgas metropolijas priesteri» un daudzi citi. Zināšanas par savas Baznīcas pagātņi ne reizi skan viņa pārdomātajos sprediķos un publikācijās «Katōļu Dzeivē» un «Katoļu kalendārā». Viņam ir sevišķi nopelni pie šo izdevumu tapšanas. Kad, veidojoties lielākai politiskai brīvībai, Latvijā var sākt domāt par katolisko iespiesto vārdu, viņš kopā ar tagadējo arhibīskapu metropolītu Jāni Pujatu, mons. Zigrīdu Nagli un toreiz vēl Vācijā dzīvojošo priesteri Antonu Smelteru cenšas izmantot visas iespējas, lai mūsu katoļi pēc daudzu gadu starplaika atkal varētu saņemt katoliskas grāmatas un periodiku. Arī lielās nebrīves gados viņš nav baidījies pavairot mašīnrakstā vismaz dažus eksemplārus viena vai otra autora toreiz sagatavotos darbus, lai kaut nedaudziem uzticamiem cilvēkiem būtu iespēja tos izlasīt. Tāpat šobrīd viņš degtin deg par jaunu grāmatu vai brošūru iespēšanas iespējām, nemz nerunājot par savu personīgo līdzekļu taupīšanu ne iespēšanas izdevumiem, ne autora atbalstam. Starp viņa rakstura īpašībām vienmēr paliek dziļa ticība, spilgti izteikta pazemība, pašizliedzība, strādība un ļoti dzīva atsaucība citu cilvēku vajadzībām. Tāpēc ticīgie savās sarunās viņu ar mīlumu dēvē par «mūsu Cakuliņu» un daž-

 reiz pat atļaujas pielīdzināt eņģelim, tikai sabiedrība nemana viņa fizisko trauslumu un miesas sāpes. Nepamanīts plašākai sabiedrībai paliek arī fakts, kad pāvests Pāvils VI 1972. g. viņam piešķir Svētā Krēsla monsinjora jeb kapelāna titulu, jo viņš atšķirībā no vairākiem šī goda nesējiem nekad neparādās monsinjora tērpā.

Toties tautas ārkārtīgi pārpildīta ir Rīgas Sv. Jēkaba katedrāle 1982. g. 12. decembra novakarē, kad tur notiek viņa konsekrācijas svinības, jo pāvests Jānis Pāvils II viņu līdz ar Tinistas titulārbīskapa godu ir labvēlējies apstiprināt par Rīgas un Liepājas palīgbīskapu, kam dotas pēctecības tiesības uz metropolijas virsgana krēslu.

Šajā sakarībā pēc kardināla Julijana Vaivoda aiziešanas mūžībā 1990. g. 24. maijā viņš gan kļūst par metropolijas apustulisko administratoru, bet tūlīt arī lūdz Svēto Krēslu iecelt metropolijai citu pārvaldnieku. Svētā Krēsla atbilde nāk 1991. g. pavasarī ar prelāta J. Pujata iecelšanu par Rīgas arhibīskapu metropolītu.

Viņa Ekselence Jānis Cakuls grib būt vienīgi Dieva un tautas kalps, un mēs viņam jubilejas reizē sacīsim sirsnīgu paldies par līdzšinējo upurīgo darbu, lūdzot vēl daudziem gadiem Dieva palīgu Viņa goda vairošanai savas tautas vidū.

